

**UCHWAŁA NR VII/27/11
RADY GMINY RADZIECHOWY-WIEPRZ**

z dnia 31 marca 2011 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Rada Gminy Radziechowy - Wieprz uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Radziechowy - Wieprz, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziechowy – Wieprz.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Radziechowy -
Wieprz

Marian Motyka

Załącznik do Uchwały Nr VII/27/11
Rady Gminy Radziechowy-Wieprz
z dnia 31 marca 2011 r.
Zalacznik1.docx

PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

ORAZ

OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

W GMINIE RADZIECHOWY-WIEPRZ

NA LATA 2011-2020

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm).
- Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm).
- Inne ustawy korelujące w swych zapisach z powyższymi i pomocne w rozwiązywaniu przemocy w rodzinie.

Wprowadzenie

Dom rodzinny kojarzy się zwykle z bezpiecznym i ciepłym ogniskiem domowym, chroniącym przed zagrożeniami zewnętrznego świata. Jednak dla wielu osób na świecie, także w Polsce, dom rodzinny to miejsce cierpienia, zagrożenia, poniżenia, bezradności, lęku i rozpacz. Stanowi to poważny problem, gdyż rodzina jest najważniejszym miejscem w rozwoju człowieka, gdzie kształtuje się jego tożsamość, osobowość, system wartości, przekonania, poglądy i styl życia. Istotną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają relacje między jej członkami. Powinny być one oparte na bezpieczeństwie, miłości, życzliwości, prawdzie i zrozumieniu. Zjawisko przemocy w rodzinie prowadzi do poważnego naruszenia zasad współżycia rodzinnego, społecznego, norm moralnych i prawnych, także do tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych urazów. Jest ono jednym z dominujących obecnie problemów społecznych, o dużej szkodliwości indywidualnej, rodzinnej i społecznej. Przemoc nie tylko wprost narusza prawo osoby do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, ale również ogranicza i uniemożliwia korzystanie z innych praw i wolności, które człowiekowi przysługują. Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że bardzo często bywa ukrywana w czterech ścianach domu. Przez większość ludzi problem ten postrzegany jest jako wstydlivy

i całkowicie prywatny. Ofiary ukrywają to, co dzieje się w domu, w myśl reguł dysfunkcyjnego systemu „nie mów - nie czuj - nie ufaj - nie zmieniaj”.

Rozumiejąc rodzinę jako system wewnętrznych powiązań, w którym wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze, należy mieć świadomość, iż przemoc wewnątrzrodzinna zaburza funkcjonowanie tegoż systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podjęcia oddziaływań nie tylko w stosunku do ofiar przemocy domowej, ale i jej sprawców.

Na funkcjonowanie rodziny wpływają liczne uwarunkowania i czynniki. Reakcje społeczne na przemoc w rodzinie zależą od istniejących w społeczeństwie przekonań, często niezgodnych z rzeczywistością, o silnym zabarwieniu emocjonalnym. Społeczne przyzwolenie na przemoc i bezkarność sprzyja sprawcom przemocy, przeszkadzając świadkom zdarzeń we właściwym rozpoznaniu i reagowaniu na akt przemocy. Istotne jest więc uświadomienie społeczeństwu istniejących mechanizmów psychologicznych sprzyjających utrzymaniu się przemocy oraz zwalczanie istniejących stereotypów.

Program odnosi się do szerszego kontekstu systemowego, przewidując działania adresowane do specjalistów i instytucji, zmierzające do tworzenia oraz doskonalenia spójnego i efektywnego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. i sprawcy oraz stosowanie prawnych kwalifikacji czynów. W tworzeniu systemu interwencji i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc domową, ważne jest doskonalenie zawodowe służb pomagających takim osobom. Wyznaczone w programie działania mają na celu promowanie systemowego i interdyscyplinarnego podejścia do zjawiska przemocy.

Analiza SWOT

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Radziechowy-Wieprz

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Istniejące zaplecze instytucjonalne: <ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Pedagodzy szkolni • Zakład opieki zdrowotnej – lekarze pierwszego kontaktu, pielęgniarki środowiskowe, • Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne • Komisariat Policji • Sąd i Prokuratura • Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych. • Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych. • Poradnia Leczenia Uzależnień – Gotowość do współpracy instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. – Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez policję i pomoc społeczną. – Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań własnych samorządu województwa dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie organizacji szkoleń dla osób zawodowo zajmujących się udzielaniem wsparcia ofiarom i sprawcom przemocy. – Kampanie społeczne na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niewystarczająca współpraca instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (słaby przepływ informacji, niedopracowane procedury). – Niedostateczna wiedza przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie o wzajemnych kompetencjach i zapleczu. – Brak koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w samorządach lokalnych. – Niewystarczająca liczba szkoleń dla kadr w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz metod pracy z ofiarą i sprawcą przemocy oraz szkoleń interdyscyplinarnych. – Niedostateczna wiedza na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród pracowników oświaty i służby zdrowia. – Brak zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. – Bierność świadków przemocy w rodzinie. – Funkcjonowanie w społeczeństwie stereotypów na temat zjawiska przemocy domowej (np. akceptacja swojej sytuacji przez ofiary przemocy lub to, że ofiary są odpowiedzialne za doświadczaną przemoc) . – Brak w gminie badań dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Wprowadzenie do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku zmian mających na celu poprawę skuteczności ochrony ofiar przemocy, jak i ułatwienie izolacji sprawców przemocy od ofiar. – Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak możliwości zapewnienia właściwej ochrony ofiarom przemocy (izolacja ofiar zamiast sprawcy). – Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy w rodzinie. – Skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej.

<p>systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ustawowy obowiązek opracowywania przez powiaty programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. – Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie. – Możliwość ubiegania się o środki finansowe z EFS na realizację projektów systemowych z obszaru pomocy społecznej. – Zaangażowanie środków masowego przekazu w kampanie przeciwdziałające przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> – ze względu na brak środków finansowych mniejsze w środowisku wiejskim niż w miastach możliwości tworzenia i funkcjonowania gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizowania programów ochrony ofiar przemocy
--	--

Adresaci programu

- osoby doświadczające przemocy domowej, w tym m. in. dzieci i młodzież, współmałżonkowie lub partnerzy, a także osoby starsze i niepełnosprawne,
- sprawcy przemocy w rodzinie,
- świadkowie przemocy w rodzinie,
- osoby podejmujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym m.in. pracownicy socjalni, kuratorzy zawodowi, terapeuci, policjanci, pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych, nauczyciele, pracownicy placówek leczenia odwykowego, pedagodzy, psychologowie, pracownicy służby zdrowia,
- instytucje i organizacje pozarządowe, działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- społeczności lokalne.

Cel główny programu

PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE, POPRZECZ
STWORZENIE W GMINIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA.

Cele operacyjne:

- 1. DIAGNOZOWANIE PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEMOCĄ W RODZINIE NA TERENIE GMINY RADZIECHOWY-WIEPRZ.**
- 2. WZMOCNIENIE LOKALNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.**
- 3. PROFESJONALIZACJA KADR DZIAŁAJĄCYCH W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.**
- 4. PROMOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH WOLNYCH OD PRZEMOCY.**

CEL OPERACYJNY 1

DIAGNOZOWANIE PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEMOCĄ W RODZINIE NA TERENIE GMINY RADZIECHOWY-WIEPRZ.

DZIAŁANIE 1.1.	Badanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Radziechowy-Wieprz.
DZIAŁANIE 1.2.	Analiza potrzeb i zasobów instytucjonalnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Radziechowy-Wieprz.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie opiera się na profesjonalnej znajomości problemów występujących w tym obszarze.

Istniejące statystyki pozwalają na oszacowanie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie na poziomie kraju, województwa. Obejmują tylko zgłaszane przypadki przemocy (przede wszystkim interwencje policji).

Zjawisko przemocy w rodzinie, w gminie, wymaga szczegółowej diagnozy. Niezbędna jest analiza danych statystycznych gromadzonych przez różne instytucje – policję, sądy, pomoc społeczną i inne. Istnieje konieczność identyfikowania potrzeb i zasobów instytucjonalnych w zakresie wspierania ofiar przemocy w rodzinie.

Rezultaty:

- Uzyskanie wiedzy na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Radziechowy-Wieprz oraz postaw społecznych wobec tego problemu.
- Zgromadzenie danych na temat istniejących zasobów instytucjonalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Uzyskanie informacji o obszarach z dziedziny przeciwdziałania przemocy w rodzinie wymagających wsparcia.

CEL OPERACYJNY 2

WZMOCNIENIE LOKALNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

DZIAŁANIE 2.1.	Realizacja programu mającego na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w szczególności: <ul style="list-style-type: none">• ochronę ofiar przemocy w rodzinie,• działania profilaktyczno-edukacyjne na rzecz kształtowania postaw społecznych wolnych od przemocy, skierowanych m.in. do dzieci i młodzieży.
DZIAŁANIE 2.2.	Upowszechnianie informacji o podmiotach działających na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc.
DZIAŁANIE 2.3.	Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń dla przedstawicieli różnych podmiotów zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem i łagodzeniem skutków przemocy w rodzinie.

Prawidłowe funkcjonowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie wymaga podejmowania kompleksowych, interdyscyplinarnych oddziaływań na osoby i rodziny dotknięte tym problemem. Z jednej strony dotyczy to ochrony ofiar przemocy, z drugiej zaś działań naprawczo-edukacyjnych w stosunku do sprawców przemocy.

Ważne jest wspieranie działań łagodzących skutki przemocy w rodzinie, w tym wspieranie działań na rzecz podniesienia bezpieczeństwa ofiar przemocy. Częstym problemem zauważanym i zgłaszanym przez specjalistów zawodowo zajmujących się udzielaniem wsparcia w ramach procedury Niebieska Karta jest wycofywanie skargi kobiety-ofiary z obawy przed sankcjami ze strony sprawcy. Przyczyna tego problemu leży w czynnikach psychologicznych – w lęku przed sprawcą oraz w uzależnieniu psychologicznym i ekonomicznym od sprawcy.

Ważne jest również nabywanie przez dzieci i młodzież umiejętności radzenia sobie w sytuacji przemocy oraz kształtowanie ich postaw społecznych wolnych od agresji i przemocy.

Warunkiem koniecznym do prowadzenia działań na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą domową jest zapewnienie dostępu do informacji o placówkach zajmujących się udzielaniem wsparcia takim osobom.

Wysiłki samorządu lokalnego mające na celu optymalne funkcjonowanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmują poszukiwanie ścieżek współpracy z podmiotami działającymi w różnych sektorach, zwłaszcza z placówkami oświaty, policją, sądami, placówkami podstawowej opieki zdrowotnej oraz organizacjami pozarządowymi. Skuteczność podejmowanych działań może podnieść wymiana dobrych praktyk pomiędzy przedstawicielami wymienionych podmiotów.

Rezultaty:

- Wzmocnienie systemu wsparcia na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie dostępności informacji o miejscach i formach pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- Rozszerzenie oferty świadczonych usług (w tym również poradniczej, interwencyjnej i terapeutycznej) na rzecz osób dotkniętych problemem przemocy domowej.
- Zwiększenie bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie zarówno podczas trwania procedur prawnych, jak i w trakcie wychodzenia z kryzysu.
- Zwiększenie dostępności do informacji o podmiotach udzielających wsparcia ofiarom przemocy domowej oraz o formach udzielanego wsparcia.

CEL OPERACYJNY 3

PROFESJONALIZACJA KADR DZIAŁAJĄCYCH W OBSZARZE

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

DZIAŁANIE 3.1.	Analiza potrzeb szkoleniowych grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz mających kontakt z przypadkami przemocy w rodzinie .
DZIAŁANIE 3.2.	Doskonalenie zawodowe kadr w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz metod pracy z ofiarą i sprawcą przemocy.

DZIAŁANIE 3.3.	Wzmacnianie działań służących budowaniu i funkcjonowaniu zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
DZIAŁANIE 3.4.	Wspieranie działań ukierunkowanych na stosowanie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie „Niebieskie Karty”.

Doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie może być prowadzone w systemie szkolnym (specjalizacje, studia) oraz w systemie pozaszkolnym (szkolenia).

W ramach opracowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego projektu systemowego pt. *„Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego”* prowadzona jest systematyczna analiza potrzeb szkoleniowych kadr pomocy i integracji społecznej oraz kształcenie poprzez organizowanie szkoleń dla pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie wymaga doskonalenia zawodowego wszystkich przedstawicieli grup zawodowych mających kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie tj. pomocy społecznej, policji, służby zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, kuratorskiej służby sądowej, organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, w tym gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Szkolenia umożliwiają podwyższenie kompetencji zawodowych, wymianę doświadczeń oraz integrację środowisk działających w opisywanym obszarze.

Warunkiem koniecznym do skutecznej pomocy rodzinom z problemem przemocy jest współpraca służb i instytucji. Dlatego równolegle z organizacją specjalistycznych szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych powinny być podejmowane działania służące budowaniu oraz wzmacnianiu lokalnych zespołów interdyscyplinarnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie skupiających specjalistów z różnych dziedzin.

Istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura interwencji „Niebieskie Karty”, która ułatwia rozpoznawanie i dokumentowanie przypadków przemocy domowej oraz organizowanie pomocy w środowiskach lokalnych.

Rezultaty:

- Wzrost kwalifikacji kadr w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie skuteczności i jakości pracy osób zatrudnionych w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Integracja przedstawicieli różnych służb współpracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Upowszechnienie interdyscyplinarnego podejścia do problemów przemocy domowej.
- Podniesienie jakości pomocy udzielanej w oparciu o procedury "Niebieskiej Karty".

CEL OPERACYJNY 4

PROMOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH WOLNYCH OD PRZEMOCY.

DZIAŁANIE 4.1.	Organizowanie i wspieranie kampanii społecznych obalających stereotypy na temat przemocy w rodzinie oraz uwrażliwiających na cierpienie osób doświadczających przemocy.
DZIAŁANIE 4.2.	Upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie realizacji lokalnych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie powinno przebiegać dwutorowo: z jednej strony należy wspierać osoby dotknięte przemocą oraz prowadzić oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców, z drugiej zaś edukować społeczeństwo. Zadaniem edukacji publicznej jest budzenie świadomości społecznej dotyczącej zmiany postaw wobec ważnych kwestii społecznych. W przypadku przemocy domowej są to utrwalone w społecznej świadomości mity i stereotypy, odnoszące się w szczególności do roli ofiar i sprawców przemocy. Nieprawdziwe przekonania funkcjonujące w społeczeństwie przeszkadzają w przezwyciężaniu problemu przemocy oraz niejednokrotnie pozwalają na jej tolerowanie.

Edukacja społeczna powinna być ukierunkowana na odkłamanie istniejących mitów i stereotypów. Temu celowi służą kampanie społeczne, współpraca ze środkami masowego przekazu, prezentacja dobrych praktyk.

Postawa obywatelska wobec przemocy w rodzinie zakłada społeczne zaangażowanie świadków przemocy, polega na informowaniu o występujących przypadkach przemocy w lokalnej społeczności, na współpracy z policją i innymi służbami społecznymi.

Ważną kwestią jest także kształtowanie pozytywnego stosunku do osób zależnych, w tym do dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych. Należy przypominać spoczywającą na rodzicach odpowiedzialność za dzieci, a na dorosłych za starzejących się rodziców.

Rezultaty:

- Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Uwrażliwienie społeczeństwa na problem przemocy.
- Wykorzystanie dobrych praktyk w zakresie ochrony ofiar przemocy w rodzinie.